

Практичне завдання на володіння професійними практичними вміннями та навичками

м. Київ

16.04.2025р.

ПІП: Даменцов Руслан Васильович

ЗАВДАННЯ № 3

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 1

Перед наданням відповіді на дане питання слід зазначити, що в умовах завдання відсутні дані, чи являється аналітик БЕБ державним службовцем чи проходить службу в БЕБ та має спеціальне звання. Від цього буде залежати, які норми діючого законодавства будуть застосовуватись.

П. 5 ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про БЕБ» передбачено, що Директор БЕБ здійснює повноваження керівника державної служби в Бюро економічної безпеки України а п. 7 ч. 1 даної статті передбачено, що Директор БЕБ застосовує дисциплінарні стягнення на осіб, які мають спеціальні звання центрального апарату Бюро економічної безпеки України, на підставі рішення дисциплінарної комісії. П. 12 ч. 1 вказаної статті визначено, що Директор БЕБ в межах компетенції приймає рішення про заохочення та застосування дисциплінарних стягнень до свого першого заступника та заступників, керівників підрозділів центрального апарату та територіальних управлінь, їх заступників, інших працівників Бюро економічної безпеки України;

Крім того, слід звернути увагу, що відомості, які зазначені в ст. 36 ЗУ «Про БЕБ» протирічать відомостям, значеним в Положенні про дисциплінарну комісію БЕБ (Далі-положення), а саме:

1. Статтею 36 ЗУ «Про БЕБ» передбачено:

1. Для розгляду питань застосування дисциплінарних стягнень до працівників Бюро економічної безпеки України утворюється дисциплінарна комісія у складі семи осіб. До складу дисциплінарної комісії входять: 1) три працівники Бюро економічної безпеки України; 2) три особи, визначені

Даменцов Руслан Васильович

Підпис

Практичне завдання (професійні вміння та навички). 16.04.2025 / Сторінка 1 з 12

Радою громадського контролю при Бюро економічної безпеки України; 3) одна особа, визначена Радою бізнес-омбудсмена України. Положення про дисциплінарну комісію Бюро економічної безпеки України та її персональний склад затверджуються Директором Бюро економічної безпеки України.

2. Натомість, частиною 1 розділу 2 Положення передбачено:

Дисциплінарна комісія утворюється у складі семи осіб, з яких чотири особи визначаються Директором із працівників БЕБ, три особи визначаються Радою громадського контролю при Бюро економічної безпеки України (далі - РГК).

Тобто, Закон та Положення визначають різний порядок формування складу дисциплінарної комісії.

Крім того, відрізняється також і порядок проведення службового розслідування, а саме:

Розділом 3 Положення передбачено повноваження та порядок роботи дисциплінарної комісії 1. Дисциплінарна комісія забезпечує організацію та проведення службових розслідувань для встановлення наявності чи відсутності у діях особи, яка має спеціальне звання БЕБ дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення. 2. Дисциплінарна комісія під час здійснення своїх функцій має право: 1) здійснювати за необхідністю огляд місця скоєння можливого дисциплінарного проступку; 2) викликати особу, щодо якої проводиться службове розслідування, а також запрошувати інших працівників підрозділів БЕБ, інших осіб (за їх згодою), які обізнані або мають інформацію про обставини, що стали підставою для призначення службового розслідування, й одержувати від них усні або письмові пояснення, здійснювати фіксацію технічними засобами за згодою особи, з якою проводиться бесіда, її усних пояснень, а також одержувати документи, які є необхідними для проведення службового розслідування; 3) проводити одночасні опитування осіб, у поясненнях яких про обставини дисциплінарного проступку є суттєві розбіжності. Одночасне опитування проводиться за згодою опитуваних осіб, про що здійснюється запис у протоколі відповідного засідання; 4) одержувати в органах, закладах, установах БЕБ та їх підрозділах чи за запитом в інших органах державної влади та органах місцевого самоврядування необхідні документи або їх копії та долучати до матеріалів службового розслідування; 5) для з'ясування питань, пов'язаних зі службовим розслідуванням, одержувати в установленому законодавством порядку від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності

та їх посадових осіб, структурних підрозділів та територіальних управлінь БЕБ, а також працівників письмові або усні пояснення, документи і матеріали, що стосуються предмета службового розслідування; 6) вивчати документи, що мають відношення до службового розслідування, у разі потреби знімати з них копії і долучати до матеріалів службового розслідування; 7) отримувати, обробляти та користуватися інформацією з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів, банків (баз) даних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, доступ до яких здійснено з урахуванням положень статті 7 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України»; 8) залучати в разі потреби відповідних фахівців і отримувати консультації спеціалістів з питань, що стосуються службового розслідування; 9) у разі перешкоджання посадовими особами підрозділів БЕБ проведенню службового розслідування, письмово доповідати про це уповноваженому керівнику, який його призначив, для ініціювання питання призначення службового розслідування щодо такої особи; 10) у разі необхідності проведення значного обсягу дій звертатися до керівника, який призначив службове розслідування, про продовження строку службового розслідування та (або) додаткове залучення працівників з метою своєчасного його завершення; 11) інші права, необхідні для здійснення нею своїх повноважень.

Натомість, ч. 2 ст. 36 ЗУ «Про БЕБ» передбачено:

Дисциплінарна комісія на підставі службового розслідування, яке проводиться підрозділом внутрішнього контролю Бюро економічної безпеки України (у разі його проведення), складає висновок про наявність чи відсутність у діях працівника Бюро економічної безпеки України дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення.

Тобто, крім складу комісії, відрізняється також порядок проведення службового розслідування.

За загальним правилом, вимоги Закону мають вищу юридичну силу ніж Положення, тому застосовуються норми ЗУ «Про БЕБ».

Слід доповнити, що службове розслідування (за умовами завдання) проведено на підставі анонімної заяви, до якої було долучено скріншоти листувань аналітика.

Діючим законодавством передбачено, що анонімні звернення не розглядаються крім тих, що містять конкретні факти, які можуть бути перевірені. Натомість, Порядком розгляду звернень громадян та організації особистого прийому громадян у Бюро економічної безпеки України та його територіальних управлінь затвердженим наказом від 24.03.2022

№ 59 передбачено, що письмове звернення без зазначення місця проживання заявника, не підписане автором (авторами), а також таке, зі змісту якого неможливо встановити авторство, визначається анонімним і розгляду не підлягає.

В даному випадку закон також має вищу юридичну силу.

Частиною 2 розділу 1 Положення передбачено: Повноваження дисциплінарної комісії поширюються на осіб, які мають спеціальні звання БЕБ та його територіальних органів, крім Директора БЕБ.

З наведеного ми можемо зробити наступний висновок, якщо аналітик БЕБ, про якого йде мова в умовах задачі має спеціальне звання БЕБ, дії Директора БЕБ були такими, що здійснені з дотриманням вимог діючого законодавства, натомість, якщо аналітик БЕБ мав статус державного службовця, порядок притягнення його до дисциплінарної відповідальності було порушено.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 2

Так, в діях аналітика вбачаються ознаки дисциплінарного проступку.

Аналітиком БЕБ порушено вимоги Правил професійної етики працівників Бюро економічної безпеки України затверджених наказом БЕБ від 30.06.2022 № 129, а саме: порушено принципи професійної етики: патріотизму, верховенства права та законності, доброчесності, неприпустимості корупції та інших.

Повертаючись до умов задачі, якщо аналітик має спеціальне звання БЕБ, то до нього застосовуються вимоги, визначені Дисциплінарним статутом Національної поліції України статтею 12 якого передбачено, що дисциплінарним проступком визнається протиправна винна дія чи бездіяльність поліцейського, що полягає в порушенні ним службової дисципліни, невиконанні чи неналежному виконанні обов'язків поліцейського або виходить за їх межі, порушенні обмежень та заборон, визначених законодавством для поліцейських, а також у вчиненні дій, що підривають авторитет поліції, ЗУ «Про запобігання корупції» та інші.

У випадку, якщо аналітик є державним службовцем, до нього застосовуються вимоги, передбачені ЗУ «Про державну службу», «Про запобігання корупції» та інші.

Стаття 37 ЗУ «Про БЕБ» передбачає відповідальність за розголошення, нецільове використання, порушення правил роботи з інформацією, інше

протиправне використання інформаційних систем Бюро економічної безпеки України 1. Працівники Бюро економічної безпеки України несуть відповідальність за розголошення, нецільове використання, порушення правил роботи з інформацією, інше протиправне використання інформаційних ресурсів Бюро економічної безпеки України, доступ до яких надається в межах службових повноважень, відповідно до Конституції України, законів України "Про захист персональних даних", "Про інформацію" та інших нормативно-правових актів. 2. Бюро економічної безпеки України вживає всіх заходів для недопущення порушень прав та інтересів будь-яких осіб, пов'язаних з обробкою інформації. 3. Працівники Бюро економічної безпеки України несуть персональну дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за вчинені ними діяння, що призвели до порушення прав та інтересів будь-яких осіб, пов'язаних з обробкою інформації.

Крім ознак дисциплінарного проступку в діях аналітика БЕБ (вказаного в умовах задачі) за певних умов, у випадку, якщо він не тільки надавав інформацію, а і якимось чином сприяв вчиненню злочину, можуть вбачатись ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 27 та статтею Кримінального кодексу України, за якою буде кваліфіковано дії директора компанії (ст. 212 КК України).

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 3

Відповідь на питання 3 нерозривно пов'язана з відповіддю на питання 1:

Якщо аналітик має спеціальне звання БЕБ, то наказ Директора БЕБ про притягнення його до дисциплінарної відповідальності на підставі рішення Дисциплінарної комісії відповідає закону, якщо аналітик державний службовець, то порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності порушено.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 4

Ні, в діях директора Н не вбачаються ознаки кримінального правопорушення передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України з наступних підстав:

Ч. 1 ст. 366 КК України: Складання, видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних до-

кументів - караються штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Об'єктом даного кримінального правопорушення є суспільні відносини, що регулюють порядок складання та видачу службовими особами офіційних документів, створення документів шляхом внесення в них відповідних відомостей, які мають юридичне значення та створюють правові наслідки, предметом злочину є безпосередньо підроблений документ.

Об'єктивна сторона виражається в декількох діях: 1. Складання офіційних документів 2. Видача офіційних документів. 3. внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей 4. інше підроблення офіційних документів.

Суб'єкт спеціальний - службова особа.

Суб'єктивна сторона – прямий умисел.

Ч. 1 ст. 366 КК України є злочином з формальним складом.

В даному випадку суб'єктом злочину буде особа, яка уповноважена на складання висновку експертизи.

Статтю 10 Закону України «Про судову експертизу» передбачено, що судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань.

Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності.

До проведення судових експертиз (обстежень і досліджень), крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності у порядку, передбаченому цим Законом.

Злочин є вчиненим, якщо наявні всі чотири ознаки складу злочину.

В діях директора компанії Н не вбачається ознак злочину, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України, тому що за умовами задачі він не є експертом, тому, навіть якщо він сам підробив висновок експертизи, відсутність суб'єкту злочину виключає злочинність його діяння за ч. 1 ст. 366 КК України.

Разом з тим, в діях директора компанії Н вбачаються (можуть вбачатись за певних умов, не відображених в завданні) ознаки вчинення ряду кримінальних правопорушень, а саме:

Ч. 4 ст. 358 КК України (Використання завідомо підробленого документа), а за умови, що ним надано відомості, що внесено в підроблений висновок експерта, також ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 358 КК України;

Ст. 212 КК України (злочин з матеріальним складом, тому в залежності від наслідків ч. 1 або ч. 2, також залежить від наявності кваліфікуючої ознаки вчинення за попередньою змовою групою осіб, яка в умовах завдання не відображена, але цілком може мати місце за вказаних умов);

Ст. 209 КК України.

Також, в ході досудового розслідування, можуть бути встановлені обставини, що свідчать про вчинення інших кримінальних правопорушень.

Слід звернути увагу, що Верховним судом в листопаді 2024 року сформовано правовий висновок, за яким юридичний факт ухилення від сплати податків повинен бути зафіксований спеціально уповноваженим органом в даному випадку Державною податковою службою.

В зв'язку з цим можна зазначити, що Бюро економічної безпеки є недавно створеним органом, в зв'язку з чим є певні неузгодженості під час застосування норм законодавства.

Наприклад: ЗУ «Про БЕБ» передбачено діяльність аналітичних підрозділів. Натомість, чинний КПК України не містить згадки про таку особу, в контексті діяльності, яку проводять аналітики БЕБ, їх можна віднести до спеціалістів (ст. 71 КПК).

Тому на практиці можуть виникати випадки, коли орган досудового розслідування встановлює факт ухилення від сплати податків підприємством (наприклад, під час обшуку знаходить документи, які не знайшли свого відображення в офіційній звітності) і суму несплачених податків можна вирахувати шляхом нескладних математичних обчислень, які аналітик БЕБ зробить протягом нетривалого періоду часу. Натомість, орган досудового розслідування повинен звертатись до ДПСУ.

Разом з тим, діючим законодавством не передбачено, що БЕБ є суб'єктом, який може ініціювати проведення податкової перевірки, тому проведення такої перевірки залишається на розсуд відповідних службових осіб і може бути проведений, або ні, в залежності від порядку нормативного регулювання цього питання у даному органі.

Таким чином, неузгодженість законодавства і формування правових висновків Верховним судом в режимі «реального часу» вимагає гнучкості під час застосування норм кримінального і кримінального процесуального законодавства і уважності під час їх застосування.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 5

Саме питання сформульовано не дуже коректно, тому що за вказаних в завданні обставин, в діях директора компанії Н вбачаються ознаки вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 212 КК України, зважаючи на системність характеру дій компанії та великого обсягу товаропотоку, а також ознаки ч. 4 ст. 358 КК України.

Ч. 3 ст. 216 КПК України (підслідність) визначено, що детективи органів Бюро економічної безпеки України здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених, в тому числі, ст. 212 КК України.

Ч. 10 вказаної статті передбачено: якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші кримінальні правопорушення, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані із кримінальними правопорушеннями, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, і які не підслідні тому органу, який здійснює у кримінальному провадженні досудове розслідування, прокурор, який здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, у разі неможливості виділення цих матеріалів в окреме провадження своєю постановою визначає підслідність всіх цих кримінальних правопорушень.

Тому при виявленні обставин, вказаних в умовах завдання, орган досудового розслідування повинен був на підставі ст. 214 КПК України внести відомості до ЄРДР з попередньою правовою кваліфікацією ст. 212 та 358 КК України, а прокурор - процесуальний керівник у кримінальних провадженнях, прийняти рішення про об'єднання кримінальних проваджень за наявності підстав.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 6

Ризик не сплати

1. Ризик не сплати загальнодержавних та місцевих податків та зборів (сплати в значно меншому розмірі).
2. Ризик не повернення валютної виручки (або її повернення не в повному обсязі).
3. Ризик впливу на курсову стабільність Національної валюти України.
4. Ризик спотворення економічних показників в зовнішньоекономічній діяльності, що, в свою чергу, не дасть можливості зробити релевантні

розрахунки сум податків і зборів, які обраховуються для формування бюджету Держави.

5. Ризик легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Процеси та обставини:

Внаслідок заниження вартості ТМЦ, компанією занижуються суми обов'язкових платежів, крім того, вносяться недостовірні відомості до бухгалтерської звітності, що в подальшому, призведе до некоректного вирахування розміру податку на прибуток підприємства та ін.

В зв'язку з тим, що вартість ТМЦ занижено, валютну виручку буде повернуто в України в меншому розмірі, що, в свою чергу, може мати вплив на курсову стабільність Національної валюти України – гривні, в зв'язку з системністю вказаних в завданні дій і достатньо великому розміру – 10% товаропотоку.

Внаслідок невірної розрахування отримання доходу, в Державний бюджет України на наступний рік буде закладено невірні показники, що призведе до необхідності їх коригування.

Грошові кошти, одержані злочинним шляхом надійдуть до загального легального обороту.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 7

Джерела інформації:

1. Структуровані:

- ЄРПН;
- Податковий блок;
- База даних митної служби, що містить ВМД;
- Державний реєстр нерухомого майна;
- Державний судовий реєстр;
- База даних, що містить відомості про власників транспортних засобів;
- Відомості щодо руху коштів по банківським рахункам;
- Земельний кадастр (тобто всі структуровані джерела, які дадуть можливість отримати відомості щодо підприємства Н, його матеріально-технічної бази, кількості працівників, чи є платником ПДВ, платником яких податків є підприємство Н, чи взаємодіє з іншими підприємствами платниками чи не платниками ПДВ, кількість ТМЦ отриманих від контрагентів, кількість поставлених ТМЦ по зовнішньоекономічним контрактам і так далі).

2. Не структуровані:

- Відомості в мережі Інтернет щодо компанії Н;
- Новини ЗМІ тощо.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 8

Показник кількості ТМЦ придбаних компанією Н.
Показник кількості ТМЦ, поставлених контрагентам – резидентам України.
Показник кількості ТМЦ, поставлених по зовнішньоекономічних контрактах не резидентам України.
Показник сум сплати ПДВ, чи формується від'ємне значення, чи є контрагенти не платники ПДВ.
Показник сум сплати податку на прибуток.
Показник сплати ЄСВ.
Показник сплати ПДФО.
Показники сплати мита.
Показники сплати акцизного податку.
Показник руху коштів по банківських рахунках, та інші.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 9

1. Ризик не сплати загальнодержавних та місцевих податків та зборів (сплати в значно меншому розмірі) економічна загроза 5 (сплата податків є важливим чинником для наповнення Державного бюджету України. Не надходження платежів призведе до зниження соціальних стандартів, недостатності коштів для покриття базових витрат, а зараз, до недофінансування ЗСУ та можливості України протистояти збройній агресії росії).
2. Ризик не повернення валютної виручки (або її повернення не в повному обсязі) економічна загроза – 3. (має вплив на економічну безпеку Держави, має важливе значення для утримання валютного курсу).
3. Ризик впливу на курсову стабільність Національної валюти України економічна загроза 3 (неповернення валютної виручки впливає на курсову стійкість гривні НБУ).
4. Ризик спотворення економічних показників в зовнішньоекономічній діяльності, що, в свою чергу, не дасть можливості зробити релевантні розрахунки сум податків і зборів, які обраховуються для формування

бюджету Держави економічна загроза – 4 (10% товарообороту по контрактам ЗЕД не є ключовим показником для формування доходної частини бюджету України, але все ж таки дуже значним).

5. Ризик легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом економічна загроза 3. (Наявність легалізованого майна/грошових коштів в товарообороті держави спотворює порядок фінансово-господарських відносин в Україні, викривляє статистичну звітність, призводить до ненадходження до бюджету України обов'язкових платежів.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ № 10

1. Ризик не сплати загальнодержавних та місцевих податків та зборів (сплати в значно меншому розмірі).
  - подача податкової накладної перед постачанням ТМЦ за зовнішньоекономічним контрактом, взаємодія ДПС, Митної служби та БЕБ у вказаному питанні;
  - імплементація в законодавство України поняття податкового розриву, релевантний спосіб його розрахунку з урахуванням законної можливості оптимізації податків, контроль по секторам економіки.
2. Ризик не повернення валютної виручки (або її повернення не в повному обсязі).
  - Отримання відомостей вищевказаних податкових накладних аналітиками БЕБ, проведення аналітичного дослідження вартості ТМЦ;
  - Формування бази даних порушників законодавства в частині не повернення валютної виручки в Україну, можливість передбачених Законом накладення санкцій на таких порушників.
3. Ризик впливу на курсову стабільність Національної валюти України.
  - Контроль повернення валютної виручки в повному обсязі як окремий вид контролю за відповідними показниками у встановлений проміжок часу;
  - Формування бази даних порушників законодавства в частині не повернення валютної виручки в Україну, можливість передбачених Законом накладення санкцій на таких порушників.
4. Ризик спотворення економічних показників в зовнішньоекономічній діяльності, що, в свою чергу, не дасть можливості зробити релевантні

розрахунки сум податків і зборів, які обраховуються для формування бюджету Держави.

- Контроль аналітиками БЕБ вірності вказаної вартості ТМЦ.

5. Ризик легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

- Можливість отримання даних щодо доходів/видатків суб'єктів господарювання та пов'язаних з ними осіб, аналіз цих відомостей.

ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ №

Резюмуючи:

Враховуючи обмежений період часу та відсутність доступу до всевітньої мережі Інтернет, відповідь на запитання надано не в повному обсязі. В реальних умовах діяльності Директора БЕБ є можливість зробити попередній аналіз законодавства, аналіз баз даних тощо.

Можливо прийняти кінцеве рішення за результатами наради, до якої залучити підготовлених службових осіб БЕБ, які мають достатній рівень кваліфікації та досвіду.